

18.4.2013

לכבוד
חברי ועדת השרים לענייני חקיקה
כנסת

באמצעות פקס ובמייל

שלום רב,

הנדון: תמיכתכם בטיטת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 29) (הוראת שעה), התשע"ג-2013

1. ביום א' הקרוב תעלה לדיון בוועדת השרים הצעת החוק שבנדון. **האגודה לזכויות האזרח קוראת לכם להפוך את הוראת השעה לחוק קבוע, ולכל הפחות לאשר כעת את ההצעה האמורה כצעד ראשון לפני קידום חקיקה קבועה למניעת מאסר חייבים.**

2. תיקון 29 לחוק ההוצל"פ התקבל בשנת 2008 במטרה ליעל את ההליכים הננקטים על ידי ההוצאה לפועל, ולאזן בין זכויות החייבים לזכויות הזכאים. על מנת להגן על זכויות החייבים, בין השאר, מצמצם התיקון באופן משמעותי את מסגרת התנאים המאפשרים לאסור חייב שאין ביכולתו לשלם את חובו, ומחייב את ההוצאה לפועל לממש את כל הדרכים החלופיות לגביית חוב בטרם הפנייה להוצאת צו מאסר, תוך שהוא מקנה לה כלים נוספים לקבלת מידע על חייב וכיוצ"ב.

3. בנושא מאסר החייבים, ומאחר ומדובר בתיקון שהיה שנוי במחלוקות, נקבעה הוראת שעה בסעיף 57(א)(3) לתיקון, הקובעת, כי סעיף 70 לחוק ההוצאה לפועל, המסדיר את סוגיית מאסר חייבים, לא יחול במהלך שנתיים מיום תחילת התיקון. היינו, לא יתאפשר מאסר חייבים (למעט חייבי מזונות). כן נקבע, כי השלכות הוראת השעה, כמו גם השלכות שאר התיקונים לחוק על הליכי הגבייה ייבחנו על בסיס דיווחים עיתיים של שר המשפטים לוועדת חוקה.

4. במהלך שנתיים אלו, ובהתאם לדרישות החוק, הוגשו לוועדת החוקה הדיווחים האמורים מהם עולה כי ישנה ירידה דרסטית במספר מאסרי החייבים **ובמקביל עלייה קבועה בשיעור גביית החובות**, בין השאר בשל מבצעי גביה של רשות האכיפה והגביה. נראה אם כן, כי הרשות מצאה דרכים אפקטיביות לגביית חובות ללא היזקקות למאסר החייבים הפוגעני.

5. על בסיס הנתונים ברי אם כן, כי החשש שהסייגים על מאסר חייבים יביא לירידה בגביה לא התממש, נהפוך הוא, עולה כי ישנם אמצעים חלופיים לגביית חובות שאינם כוללים פגיעה אנושה בזכויות אדם.

6. לעמדתנו, פגיעה בחירותו של אדם, מן הזכויות הבסיסיות במשפטנו, הקבועה בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו, הנה אמצעי אחרון למיצוי הדין. כל שכן נכון הדבר, בכל הנוגע למאסר על רקע

חוב כספי, שאז יש להגבילו שבעתיים. עבור חייב שממילא אין ביכולתו לשלם את חובו, מהווה המאסר אמצעי משפיל הפוגע בכבודו ובכבוד משפחתו.

7. הטלת אדם למאסר בגין חוב כספי, גוררת תופעה של פנייה מוגברת להלוואות ב"שוק האפור", הניתנות בתנאי נשך ומדרדרות אנשים ומשפחות אל פי התהום. ברי, כי האינטרס של מדינת ישראל הוא לוודא קיומם של פסקי דין ותשלום חובות, אולם בד בבד ברי, כי אין אינטרס זה כולל לגול החוב לפתחו של מנגנון גבייה אלטרנטיבי ואכזרי שמופעל על ידי עבריינים.

8. לשמחתנו, השכילה מדינת ישראל במסגרת השינויים שנעשו בתיקון הנדון להוציא מספר חוקיה הוראות "דיקנסיאניות" שאינן הולמות את ערכיה וחוקי היסוד שלה.

9. הוראת השעה עומדת לפוג, וזאת כבר ביום ה-16.5.13, ומשום שכך, יש צורך בהארכתה הדחופה!

10. לאור כל האמור לעיל, **אנו קוראים לכם להפוך את הוראת השעה לחוק קבוע, ולכל הפחות לאשר כעת את ההצעה האמורה כצעד ראשון לפני קידום חקיקה קבועה למניעת מאסר חייבים.**

בכבוד רב,

עלון קולן
מקדמת מדיניות וחקיקה
האגודה לזכויות האזרח בישראל

עו"ד משכית בנדל
אחראית תחום רווחה
האגודה לזכויות האזרח בישראל